

ศิลปะภาพพิมพ์ช่องฉลุ

Serigraphy

ธนะเดช วรวงษ์

สาขาวิชาศิลปะภาพพิมพ์ ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

โทรศัพท์ 0814411829 Email: Thadech2727@hotmail.com

Thanadech Worawong

Faculty of Fine Arts, Rajamangala University of Technology

บทคัดย่อ

ศิลปะภาพพิมพ์ช่องฉลุ (Serigraphy) เป็นงานทัศนศิลป์ประเภทหนึ่งที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว การสร้างสรรค์ผลงานนั้นจะต้องมีขั้นตอนของการสร้างแม่พิมพ์ขึ้นมาก่อน เพื่อใช้เป็นตัวกลางในการทำให้เกิดเป็นภาพ โดยหลักการของความเป็นแม่พิมพ์นั้น มีหลักการอยู่ 2 ลักษณะที่ปรากฏอยู่ คือ แม่พิมพ์จะมีส่วนที่เป็นความทึบตัน และความเป็นช่องว่างทะลุของแม่พิมพ์อยู่ในแผ่นเดียวกัน ในส่วนที่เป็นความทึบตันคือส่วนที่ปิดกั้นไม่ให้สีผ่านลอดไปได้ สีจะผ่านไปได้ในส่วนที่เป็นช่องว่าง ไปติดลงบนวัสดุที่รองรับปรากฏเป็นภาพผลงานตามที่ได้สร้างแม่พิมพ์ไว้ ปัจจุบันการพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีมีความเจริญมากขึ้น ทำให้การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านภาพพิมพ์ช่องฉลุนั้นมีความก้าวหน้า

ตามไปมากด้วยเช่นกัน มีทั้งที่ผลิตขึ้นมาเพื่อประโยชน์ทางการค้าและสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อเป็นผลงานทางด้านศิลปะ มีศิลปินหลายท่านได้นำเอากรรมวิธีของภาพพิมพ์ห้องฉลุมาเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองในการแสดงออก ทำให้เกิดเป็นกระแสความนิยมที่เกิดขึ้นใหม่ในโลกของศิลปะ เกิดเป็นกลุ่ม เป็นลัทธิ มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะขึ้นในสังคม ได้มีการแพร่หลายออกไปในวงสังคมที่กว้างขึ้น จนเป็นที่ยอมรับกันไปทั่วโลก

ความสำคัญ ศิลปะภาพพิมพ์ห้องฉลุ

Abstract

Serigraphy , be visual art works , there is the be identity individual, creating that works must have the step of doing mold goes up before, a mold is the medium in causing picture, the principle of that mold exists 2 type, be a mold that participate dark a ton and the part that are the opening, dark ton part is will the part that don't give a color can pass by, a color will pass by in the part that is the opening, to stick down on the inventory supports to cause is a picture, The life of a person in the social now, there is the relation and the works serigraphy, regularly, now the Technology has developed to go up very, be the effect makes creating works graphic that arts must develop to with, have though, produce for the business and create to is arts works, many you artists have used this process create to are arts works, for use mass media in the expression, be born the content likes in the world of the arts, there is spreading to wide social, be accepted prevent the worldwide

Keyword Serigraphy

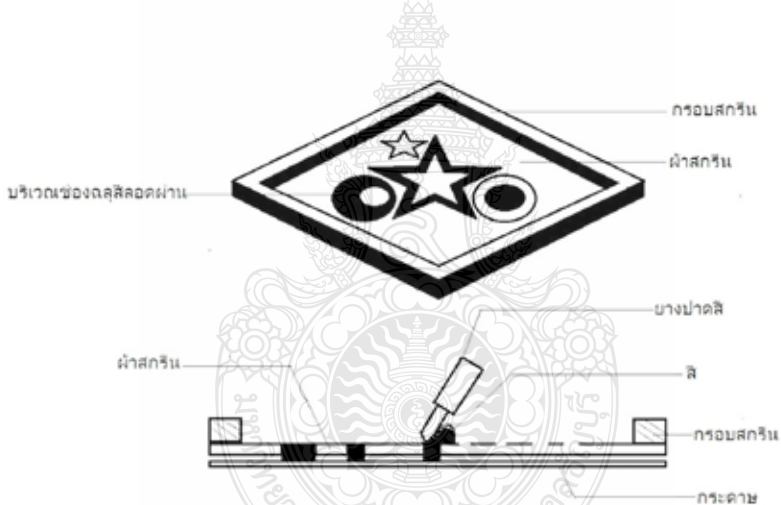
ศิลปะภาพพิมพ์ช่องฉลุเป็นคำที่ยังไม่คุ้นเคยกันมากนักในแวดวงสังคมทั่วไปแต่สำหรับทางด้านวงการศึกษาก็มีการกล่าวถึงกันอยู่เป็นเรื่องปกติ แต่ก็ยังเป็นวงแคบๆ ที่มีมีการกล่าวถึง อาจจะเป็นเพราะว่าการศึกษาด้านศิลปะในประเทศไทยเรานั้นยังแคบอยู่ก็เป็นได้ ถึงอย่างไรก็ตามในความเป็นจริงนั้นแทบจะทุกคนเลยก็ว่าได้ที่สัมผัสกับผลงานทางด้านภาพพิมพ์ช่องฉลุกันอยู่แทบทุกวัน บางท่านอาจจะรู้จักกับภาพพิมพ์ช่องฉลุในชื่อที่ใช้เรียกอีกชื่อหนึ่งก็เป็นได้ เนื่องจากว่าภาพพิมพ์ช่องฉลุนี้มีคำที่ใช้เป็นชื่อเรียกอยู่หลายคำด้วยกัน ซึ่งในแต่ละชื่อที่ใช้เรียกนั้นก็มีความแตกต่างกันไปตามเหตุที่ได้เกิดของแม่พิมพ์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย ดังเช่น คำว่า ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silk Screen), ภาพพิมพ์สกรีน (Screen Print)

คำว่า “ภาพพิมพ์ช่องฉลุ” ศัพท์ภาษาอังกฤษใช้ว่า “Stencil Process” หรือ “Stencil Print” จากกรค้นคว้าผ่าน New Webster’s Dictionary, College edition 1975 ได้ให้ความหมายของ “สแตนซิล”(Stencil) ว่าสแตนซิลเป็นแผ่นวัสดุบางๆ ที่ทำจากโลหะ กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆ มีรอยเจาะให้เป็นรูเปิดตามรูปร่างของตัวอักษรหรือลวดลายต่างๆ ซึ่งเมื่อแปรงด้วยหมึกหรือสี จะทำให้หมึกผ่านทะลุรูเปิดนั้นและเกิดการสร้างภาพของตัวอักษรหรือลวดลายนั้นๆ ปรากฏขึ้นบนผิวหน้าของวัสดุรองรับอยู่ด้านล่าง (ไพจิตร นรากรไพจิตร, อุดม ควรผดุง และสุภาวดี ธีรธรรมาร, 2542 : 410)

ต่อมาคำว่า “ศิลปะภาพพิมพ์ช่องฉลุ” ได้มีการกำหนดคำศัพท์ในภาษาอังกฤษเป็น “Serigraphy” ศัพท์คำนี้ ได้ถูกกำหนดขึ้นโดยนักวิชาการทางด้านศิลปะภาพพิมพ์ ชื่อ คาร์ล ซิกกรอสเซอร์ (Carl Zigrosser) ผู้อำนวยการศิลปะภาพพิมพ์ ณ พิพิธภัณฑ์ศิลปะแห่งฟิลาเดลเฟีย ประเทศอเมริกา โดยมีการมุ่งเน้นการใช้ศัพท์คำนี้ เรียกผลงานศิลปะภาพพิมพ์

ช่องฉลุที่มีลักษณะเป็นงานวิจิตรศิลป์ (Fine Arts) และในวงการศิลปะภาพพิมพ์ได้มีการนิยมใช้คำๆ นี้แพร่ออกไปอย่างกว้างขวาง จวบจนกระทั่งมาถึงทุกวันนี้ (ชัยพร ระวีศิริ, 2555 : 192)

จะเห็นได้ว่า ชื่อที่ใช้เรียกกรรมวิธีการสร้างสรรค์ผลงานแบบช่องฉลุนี้นี้อยู่หลายคำแต่เนื้อหาที่จะกล่าวต่อไปนี้จะกล่าวถึงคำว่า “ศิลปะภาพพิมพ์ช่องฉลุ (Serigraphy)” ที่มีลักษณะผลงานเป็นงานศิลปะ (Fine Arts)

ภาพที่ 1 ลักษณะการทำภาพพิมพ์ช่องฉลุ

การศึกษาในปัจจุบันได้นำกรรมวิธีการสร้างสรรค์ผลงานด้วยวิธีการทำภาพพิมพ์ช่องฉลุนี้ไว้ในหลักสูตรตั้งแต่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไปถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดมิติในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา

ดังนั้นภาพพิมพ์ช่องฉลุจึงมีความข้องเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนอยู่มากมาย และยาวนานมาแล้ว แต่จะมีคนไม่มากนักที่รู้และเข้าใจในรายละเอียดว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีวิวัฒนาการมาอย่างไรจบจนกระทั่งมาถึงทุกวันนี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าศึกษาและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้เข้าใจความเป็นลักษณะเฉพาะของความเป็นศิลปะภาพพิมพ์ช่องฉลุที่แท้จริง ที่สามารถนำมาเป็นประโยชน์ให้เกิดขึ้นต่อไปได้อีกในหลายๆ มิติกับผู้ที่มีความสนใจและต้องการที่จะพัฒนาผลงานทางด้านนี้ต่อไป

ความเป็นมาของศิลปะภาพพิมพ์ช่องฉลุ

มีหลักฐานสำคัญที่ถูกค้นพบ ปรากฏอยู่บนผนังถ้ำในทวีปออสเตรเลีย ทวีปยุโรป ในประเทศฝรั่งเศสและสเปน เป็นภาพฝ่ามือของมนุษย์ ลักษณะของการทำคือ เอามือไปวางทาบบนผนังถ้ำจากนั้นก็อมสีฟันลงไปบนฝ่ามือนั้น เมื่อยกมือออกก็จะปรากฏเป็นภาพติดอยู่บนผนังถ้ำ จากการพิสูจน์อายุของภาพนั้นพบว่ามืออายุไม่น้อยกว่า 15,000 ปีก่อนคริสตกาล นับว่าเป็นภาพที่เกิดขึ้นจากกระบวนการพิมพ์ที่มีความเก่าแก่มากที่สุดที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น (ชัยพร ระวีศิริ, 2555 : 188)

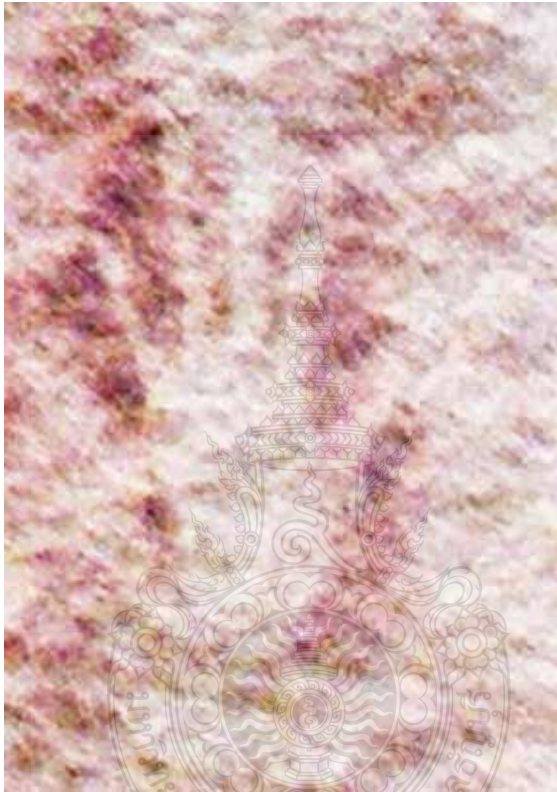

ภาพที่ 2 ภาพมือ เขียนโดยมนุษย์ นิแอนเดอร์ธัล อยู่ที่ El Castillo ประเทศสเปน
ที่มา : สารคดีคอม. (2556) ภาพมือที่ผนังถ้ำในต่างประเทศ. วันที่สี่พฤษภาคม 2556. จาก <https://www.Facebook.com/RightSaRaDotCom>

ในประเทศไทย ได้มีการค้นพบภาพที่เกิดขึ้นจากลักษณะเดียวกันนี้ เช่นกัน เป็นภาพมือสีแดง ปรากฏอยู่บนผนังถ้ำ โดยวางกระจัดกระจายและวางเป็นกลุ่ม สามารถมองเห็นได้ชัดเจน บางกลุ่มก็สีจืดจางบ้างแล้ว แต่บางกลุ่มก็ยังคงมีสีแดงที่ชัดเจนอยู่บ้าง เช่น ภาพฝ่ามือแดง ที่ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอ Mukdahan จังหวัดนครพนม บ้านส้มป่อย ตำบลนาสีนวล อำเภอเมืองจังหวัด Mukdahan จึงได้เรียกชื่อถ้ำนี้ว่า “ถ้ำฝ่ามือแดง” และที่อุทยานผาแต้ม จังหวัด อุบลราชธานี ก็มีปรากฏอยู่ให้เห็นจวบจนทุกวันนี้

ภาพที่ 3 ผนังถ้ำฝ่ามือแดง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร
ที่มา : ถ้ำฝ่ามือแดง.(2556). ภาพพิมพ์หิน.วันที่สืบค้น 30 กรกฎาคม 2556
จาก <http://www.era.su.ac.th/RockPainting/northeast/tumfhamaudang>

ภาพที่ 4 ภาพมือที่อุทยานผาแต้ม จังหวัดอุบลราชธานี
ที่มา : วิชาการดอทคอม. (2556). ภาพมือที่ผาแต้ม.
วันที่สืบค้น 1 สิงหาคม 2556.

จาก <http://www.vcharkarn.com/vblog/98004/2/3>

นับตั้งแต่ต้นคริสต์ศักราช ซึ่งเป็นสมัยที่อาณาจักรโรมันมีอำนาจ ปรากฏหลักฐานว่าชาวโรมันได้รู้จักวิธีการทำภาพพิมพ์ช่องฉลุแบบง่าย ๆ ทำเป็นตัวอักษร สำหรับใช้สอนอ่านและเขียนให้แก่เด็ก แต่ไม่ได้รับการแพร่หลายมากนัก จนกระทั่งเมื่อถึงยุคยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) ประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 13-16 การทำภาพพิมพ์ช่องฉลุได้แพร่หลายมากขึ้น โดยเริ่มในประเทศเยอรมัน จากนั้นก็แพร่ไปสู่สเปน อิตาลี เนเธอร์แลนด์ และฝรั่งเศส ในช่วงแรกนั้นการทำแม่พิมพ์จะใช้ไม้แผ่นทำเป็นแม่พิมพ์โดยการเจาะ ฉลุไม้ให้ทะลุเป็นภาพตามที่ต้องการ จากนั้นใช้แปรงจุ่มสีปัดหรือทาลงไปตามช่องให้เกิดเป็นภาพ ดังปรากฏหลักฐานในคัมภีร์กูเตนเบิร์ก (Gutenberg Bible) ว่ามีการออกแบบตัวอักษร เพื่อใช้ทำเป็นตัวนำในแต่ละบทแต่ละย่อหน้าในคัมภีร์ (ชัยพร ระวีศิริ, 2555:189)

ภาพที่ 5 Gutenberg Bible

ที่มา : Gutenberg Bible. (2556). คัมภีร์กูเตนเบิร์ก.

วันที่สืบค้น 1 สิงหาคม 2556.

จาก [http:// processingprogress.wordpress.com /2011/ 09/05/ gutenberg- religion-and-the-printing-press/](http://processingprogress.wordpress.com/2011/09/05/gutenberg-religion-and-the-printing-press/)

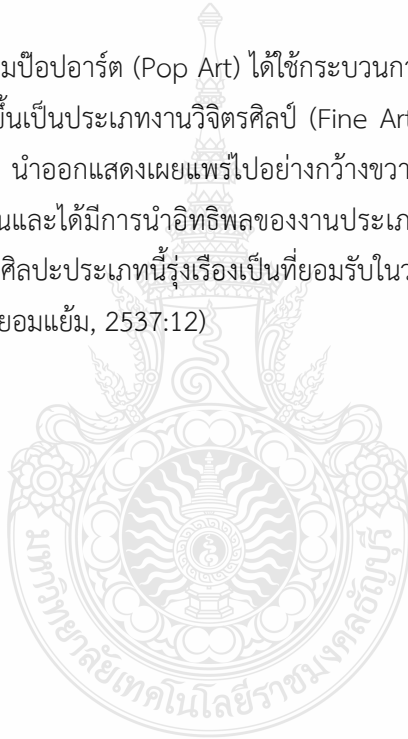
คริสต์ศตวรรษที่18 ระบบการพิมพ์ได้แพร่เข้าไปในฝรั่งเศส มีการพัฒนาการทำแม่พิมพ์จากแผ่นไม้ไปเป็นการใช้ผ้าขนสัตว์แทน หลังจากนั้นชาวฝรั่งเศสได้ผลิตกระดาษชนิดหนึ่งที่พิมพ์ผ่านกระบวนการพิมพ์ช่องฉลุจนได้รับความนิยมไปอย่างแพร่หลาย

เริ่มแรกการทำภาพพิมพ์ช่องฉลุจะเป็นเพียงการแกะ การเจาะลวดลายให้เป็นช่องหยาบๆ ไม่สามารถที่จะทำให้เป็นลวดลายที่ละเอียด ประณีตได้ เพราะเศษชิ้นส่วนของแม่พิมพ์บางชิ้นไม่มีตัวยึดเกาะให้ติดอยู่กับลวดลายส่วนใหญ่ได้ ต่อมาจึงได้มีการนำเส้นด้ายหรือเส้นผมมาใช้ทำเป็นตัวเชื่อม ตัวยึด แต่ประสิทธิภาพนั้นก็ยังไม่ตอบสนองได้ดีเท่าที่ควร ชาวจีนและญี่ปุ่นจึงได้คิดค้นนำเส้นไหม (Silk) มาทดแทน ซึ่งมีประสิทธิภาพที่ดีกว่า คือมีความเหนียวคงทน เส้นมีขนาดเล็ก และได้พัฒนาทอขึ้นมาเป็นผืนผ้าที่มีความเป็นช่องถี่ๆ เพื่อให้สีผ่านลอดไปได้ ส่วนที่ไม่ต้องการให้สีลอดผ่านก็ใช้วิธีปิดกันไว้ด้วยขี้ผึ้งหรือยางไม้ และเรียกภาพพิมพ์ลักษณะนี้ว่า “ภาพพิมพ์ฉากไหม”, “ภาพพิมพ์ตะแกรงไหม” แต่ไม่เป็นที่นิยมใช้กันมากนัก จะนิยมใช้คำว่า “ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน” (Silk Sreen) ซึ่งเป็นการเรียกทับศัพท์คำในภาษาอังกฤษ

ต่อมาราวปลายคริสต์ศตวรรษที่19 วิลเลียมมอร์ริส (William Morris) ชาวอังกฤษ ได้พัฒนาการพิมพ์กระดาษชนิดนี้ต่อ โดยใช้แม่พิมพ์ที่มีคุณภาพดีขึ้น ทำให้ได้ผลงานที่พิมพ์ออกมาสามารถแยกสีออกมาเป็นหลายสีได้อย่างสวยงาม ส่วนแซมมวล ซิมอน (Samuel Simon) ชาวเมืองแมนเชสเตอร์ ประเทศอังกฤษ ได้ทดลองใช้เส้นไหม (Silk) พัฒนามาเป็นฉากแม่พิมพ์ แทนผ้าที่ทำจากขนสัตว์ ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี มากกว่าวัสดุประเภทอื่นๆ ที่เคยทำมาจึงเรียกการพิมพ์นี้ว่าภาพพิมพ์ตะแกรงไหม (Silk Screen) และได้จดทะเบียนลิขสิทธิ์ขึ้นไว้ ในขณะที่บริษัทดูปองต์ (Dupont) ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้ค้นพบวิธี

การทำเส้นใยไนลอนและเส้นใยโพลีเอสเตอร์ขึ้น และได้มีการนำเส้นใยนี้มาใช้ทำแม่พิมพ์แทนการใช้เส้นใยไหม ซึ่งมีราคาที่ถูกกว่าและมีคุณภาพคงที่ เป็นที่นิยมในเวลาต่อมากันอย่างแพร่หลาย ในที่สุดจึงได้เลิกการใช้เส้นใยไหมในการทำแม่พิมพ์

ศิลปินกลุ่มป๊อปอาร์ต (Pop Art) ได้ใช้กระบวนการภาพพิมพ์ห้องฉลุนี้สร้างสรรค์ผลงานขึ้นเป็นประเภทงานวิจิตรศิลป์ (Fine Art) เมื่อปี ค.ศ. 1950 ในประเทศอังกฤษ นำออกแสดงเผยแพร่ไปอย่างกว้างขวาง เป็นที่ชื่นชอบของกลุ่มศิลปินอเมริกันและได้มีการนำอิทธิพลของงานประเภทนี้ไปสร้างสรรค์ต่อนับว่าเป็นยุคที่งานศิลปะประเภทนี้รุ่งเรืองเป็นที่ยอมรับในวงการศิลปะร่วมสมัยทั่วโลก (ศิริพงศ์ พยอมแย้ม, 2537:12)

ภาพที่ 6 งานศิลปะแนว ป๊อป อาร์ต โดย Nancy Pollock
และ โดย Andy Warhol, print

ที่มา : Pop Art. (2556). ศิลปะและบันเทิง.วันที่สืบค้น 1 สิงหาคม 2556.
จาก <http://destinationtampabay.com/destination-tampa-bay-news/arts-and-entertainment/politics-patriotism-pop-art/>

ส่วนประเทศในทางแถบเอเชีย ภาพพิมพ์ห้องฉลุได้มีการทำขึ้นที่ประเทศจีน เมื่อประมาณกว่าพันปีมาแล้วชาวจีนสามารถสร้างแม่พิมพ์ห้องฉลุให้มีลวดลายมากขึ้นโดยการนำแผ่นกระดาษ และแผ่นโลหะมาฉลุเป็นลวดลายต่างๆ แล้วโรยสีลงไป เมื่อยกแผ่นแม่พิมพ์ออก ก็จะได้ลวดลายตามต้องการ ซึ่งเป็นกรรมวิธีการพิมพ์แบบง่าย ๆ ต่อมาได้ใช้พิมพ์ลงบนผืนผ้าทำเป็นลวดลายของเสื้อผ้า เรียกว่า การพิมพ์สแตนซิล การคิดค้นหาวัสดุหรือวิธีการต่างๆ ในการทำแม่พิมพ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั้นก็ยังคงมีการอย่างต่อเนื่องเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่ยังคงมีอยู่ คือเศษชิ้นส่วนของแม่พิมพ์บางชิ้นที่เป็นชิ้นเล็กๆ หรือชิ้นที่ไม่ได้มีการยึดติดกับแม่พิมพ์ส่วนใหญ่ นั้น ยังคงเป็นปัญหาในการพิมพ์ครั้งต่อไป ในที่สุดชาวจีนก็ได้มีการนำเส้นผมของคนมาทอเป็นตาข่ายเพื่อใช้ยึดติดเศษชิ้นส่วนของแม่พิมพ์เหล่านั้น

ส่วนในประเทศญี่ปุ่น เมื่อรัฐบาลญี่ปุ่นได้มีการออกกฎหมายห้ามสามัญชนทั่วไปของประเทศสวมใส่ชุดกิโมโนที่ทำลวดลายด้วยผ้าทอมือ จะมีแต่บุคคลสำคัญ นักแสดง และเหล่าซามูไรเท่านั้นที่สามารถสวมใส่ชุดกิโมโนแบบนี้ได้ ช่างเขียนภาพคนหนึ่งชื่อว่า ยาเซนไซ มายาซากิ ได้คิดค้นวิธีการที่จะพิมพ์ผ้าให้มีลวดลายสวยงาม คล้ายชุดกิโมโน โดยการสร้างแม่พิมพ์ที่เรียกว่า ไทเลสส์สแตนซิล (Tieless Stencil) แล้วพิมพ์สีต่างๆ ลงไป แม่พิมพ์นี้ทำจากกระดาษที่ชุบน้ำมันลินินสีด ที่สกัดมาจากพืชเพื่อให้ทนน้ำในขณะที่ทำการพิมพ์ และยังสามารถใช้เส้นผมของคนมาใช้ในการแก้ปัญหาของแม่พิมพ์ดังที่ชาวจีนได้ทำเช่นกัน และเมื่อความนิยมการพิมพ์ผ้าได้แพร่หลายมากขึ้นจนกระทั่งได้เข้ามาสู่ประเทศไทย ในช่วงแรกนั้นพบว่ามีการพิมพ์ลวดลายลงบนผืนผ้า ต่อมาจึงมีการประยุกต์ใช้ในงานการทำป้ายโฆษณาและพิมพ์ลงบนผ้าไปบังแดดหน้าร้าน ประมาณปี พ.ศ. 2463-2468 พบว่ามีการพิมพ์ผ้าด้วยระบบการพิมพ์ห้องฉลุ

เริ่มจากใช้กระดาษทำเป็นแม่พิมพ์ แยกออกมาเป็นแต่ละสี จากนั้นได้พัฒนามาใช้ตะแกรงทองเหลืองที่มีลักษณะเหมือนมุ้งลวดมาทำเป็นแม่พิมพ์แทนกระดาษ โดยใช้ไม้ตีเป็นกรอบยึดไว้ ใช้แอสฟัลต์ม้เหลว (Asphaltum) หรือยางมะตอย ปิดกั้นบนแม่พิมพ์ในส่วนที่ไม่ต้องการให้สีลอดผ่าน สีที่ใช้พิมพ์นั้นจะใช้สีย้อมผ้า ผสมกับแป้งเปียก ลักษณะของงานที่ออกมานั้นจะเป็นงานหายาๆ ใช้สำหรับทำป้ายโฆษณา ซึ่งจะมองดูในระยะไกลๆ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา วงการพิมพ์ของฉลุหรือการพิมพ์สกรีนของเมืองไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมาก เนื่องจากจากบริษัทของคนไทยได้ทำการผลิตวัสดุอุปกรณ์ สีหรือเคมีภัณฑ์ ที่ใช้ในการทำภาพพิมพ์ของฉลุขึ้น และได้มีการจัดอบรม เผยแพร่กระบวนการต่างๆ ออกไปอย่างกว้างขวาง ทางด้านวงการศึกษาก็ได้มีการนำสิ่งเหล่านี้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งทางการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาทางด้านศิลปะได้มีการจัดชุดหลักสูตรให้ได้ศึกษาค้นคว้ากันอย่างกว้างขวาง ทั้งทางด้านของการสร้างผลงานในเชิงพาณิชย์ และการสร้างสรรค์ผลงานในเชิงศิลปะ ในปี พ.ศ. 2535 ผู้ประกอบการทางด้านการพิมพ์ของฉลุได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมการพิมพ์สกรีนไทย TSGA (Thai Screen Printing And Graphic Imaging Association) ขึ้น และได้เป็นแกนนำในการรวบรวมสมาชิกสมาคมการพิมพ์สกรีนจาก 9 ประเทศขึ้นในขณะนั้น ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย จีน ฮองกง อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ใช้ชื่อว่า “สมาคมการพิมพ์สกรีนเอเชียแปซิฟิก” APSPA (Asia Pacific Screen Printing Association) (ไพจิตร นรากรไพจิตร, อดม ความผดุง และสุภาวดี ธีรธรรมากร, 2542:427)

ในส่วนของการสร้างผลงานในเชิงพาณิชย์นั้นมีการพัฒนาการที่ก้าวไปอย่างรวดเร็วและกว้างไกลมาก อันมีผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีที่มีการคิดค้นสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาบนโลกใบนี้ ทำให้เกิดการพลิกมิติของผลงานทางด้านการพิมพ์ช่องฉลุไปอย่างแทบจะหาที่มาของจุดเริ่มต้นไม่เจอ แต่กรรมวิธีที่เป็นวิธีแบบดั้งเดิมของการทำภาพพิมพ์ช่องฉลุนี้ก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้อยู่สำหรับงานบางอย่างที่มีความเฉพาะเจาะจงในรูปแบบนั้นๆ ซึ่งนับว่ากรรมวิธีการพิมพ์แบบช่องฉลุนี้เป็นกรรมวิธีของการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความร่วมสมัยมากๆ คือมีการทำตั้งแต่การใช้เครื่องมือแบบเบื้องต้น มีดินสอ ไม้บรรทัด คัตเตอร์ ฯลฯ ตลอดไปจนถึงการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่เป็นระบบการควบคุมด้วยคอมพิวเตอร์ที่ต้องการคุณภาพและความแม่นยำที่สูง

ในส่วนของการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะที่ใช้กรรมวิธีการพิมพ์ช่องฉลุนี้สามารถพิมพ์ได้หลากหลายและสวยงามเช่นเดียวกับการสร้างสรรค์ด้วยเทคนิคอื่นๆ โดยพบว่าได้มีศิลปินหลายท่านที่ใช้กรรมวิธีนี้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะจนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนในวงการศิลปะโด่งดังไปทั่วโลกทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศ ซึ่งผู้เขียนจะได้นำเสนอชื่อศิลปินและผลงานศิลปะภาพพิมพ์ดังกล่าวตามลำดับต่อไป

ภาพที่ 7 ผลงานของ แอนดิวอร์ฮอลต์ (Andy Warhol หรือ Andrew Warhola) ซึ่งเป็นศิลปินชาวอเมริกัน เชื้อสายยุโรป เป็นผู้นำที่มีชื่อเสียงทางด้านการสร้างสรรค์งานศิลปะ ที่เรียกว่า Pop Arts

ที่มา : Andy Warhol. (2556). ศิลปสถาปัตยกรรม วันที่สืบค้น 1 สิงหาคม.

จาก <http://www.english-online.at/art-architecture>

ภาพที่ 8 ผลงานของโรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg) เป็นศิลปินชาวอเมริกันอีกคนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการบุกเบิกศิลปะปะป้อปอาร์ต (Pop Art) ขึ้น
ที่มา : Robert Rauschenberg. (2556).วิกิพีเดีย. วันที่สืบค้น 1 สิงหาคม 2556.
จาก http://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Rauschenberg

ภาพที่ 9 ผลงานของรอย ลิเคนสไตน์ (Roy Lichtenstein)
เป็นศิลปินชาวอเมริกัน รูปแบบผลงานเป็นแนว Cubism และ แนว Expressionism

ผลงานราคาแพงที่สุดในโลกในขณะที่ยังมีชีวิต

ที่มา : Roy Lichtenstein. (2556). วิกิพีเดีย. วันที่สืบค้น 1 สิงหาคม 2556.

จาก http://en.wikipedia.org/wiki/Roy_Lichtenstein

ภาพที่ 10 ผลงานของโรเบิร์ต อินเดียน่า (Robert Indiana) ประเทศอเมริกา เป็นงาน
สไตล์ Hard edge โดยมีการนำเอาตัวอักษรมาเป็นรูปแบบของงาน

ที่มา : Robert Indiana (2556). คอมพิวเตอร์อาร์ต. วันที่สืบค้น 1 สิงหาคม 2556.

จาก [http:// qa.leepublicschools.net/ QA_ Wildcatpub / Middleschool / ComputerArt0910/Art](http://qa.leepublicschools.net/QA_Wildcatpub/Middleschool/ComputerArt0910/Art)

ภาพที่ 11 ผลงานของ ศาสตราจารย์เดชา วราชน เป็นศิลปินที่มีผลงานเผยแพร่ทั้งใน
และต่างประเทศ ได้รับการประกาศเกียรติคุณเป็น ศาสตราจารย์ / ศิลปินแห่งชาติ

(ภาพพิมพ์และสื่อผสม) พ.ศ. 2550 / ศิลปินชั้นเยี่ยม สาขาภาพพิมพ์ พ.ศ.2525

ที่มา : เดชา วราชน. (2556) ภาพพิมพ์ช่องฉลุ. วันที่สืบค้น 15 ธันวาคม 2556.

จาก [http:// www.oknation.net/blog](http://www.oknation.net/blog)

ภาพที่ 12 ผลงานของ รองศาสตราจารย์ทวน ชีระพีจิตร ใช้เทคนิคสื่อผสมระหว่างงาน
จิตรกรรมและงานภาพพิมพ์ โดยจัดในลักษณะซ้ำๆกันของรูปทรงและพื้นผิว
ที่มา : ทวน ชีระพีจิตร. (2556) ภาพพิมพ์ช่องฉลุ. วันที่สืบค้น 2 สิงหาคม 2556.
จาก <http://www.era.su.ac.th/ArtDB/tha/detailpicture.asp?id=P001366>

ภาพที่ 13 อาจารย์ถาวร โกอุดมวิทย์ จัดเป็นศิลปินรุ่นใหม่ ที่ได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินชั้นเยี่ยม สาขาภาพพิมพ์ จากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2535
ที่มา : ถาวร โกอุดมวิทย์. (2556). ภาพพิมพ์ ช่องฉลุ. วันที่สืบค้น 2 สิงหาคม 2556 จาก <http://www.era.su.ac.th/ArtDB/tha/detailpicture.asp?id=P001765>

เอกสารอ้างอิง

- ชัยพร ระวีศิริ. (2555). เอกสารประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะภาพพิมพ์, ปทุมธานี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ไพจิตร นรากรไพจิตร, อุดม ควรผดุง และสุภาวดี ชีร์ธรรมากร. (2542). เอกสารการสอนชุดวิชากระบวนการพิมพ์พื้นลึกลง การพิมพ์พื้นฉลุลายผ้า และการพิมพ์ไร่แรงกด, นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เดชา วราชน. (2556) ภาพพิมพ์ช่องฉลุ. วันที่สืบค้น 15 ธันวาคม 2556. จาก [http:// www.oknation.net/blog](http://www.oknation.net/blog)
- ถาวร โกอุดมวิทย์. (2556). ภาพพิมพ์ช่องฉลุ. วันที่สืบค้น 2 สิงหาคม 2556. จาก [http : //www.era.su.ac.th /ArtDB /tha/detailpicture. asp?id=P001765](http://www.era.su.ac.th/ArtDB/tha/detailpicture.asp?id=P001765)
- ทวน ชีระพิจิตร.(2556) ภาพพิมพ์ช่องฉลุ. วันที่สืบค้น 2 สิงหาคม 2556. [http : // www. era.su.ac. th / ArtDB /tha/ detailpicture. asp?id=P001366.](http://www.era.su.ac.th/ArtDB/tha/detailpicture.asp?id=P001366)
- สาระดอทคอม. (2556) ภาพมือที่ผั่งถ้ำในต่างประเทศ.วันที่สืบค้น 1 สิงหาคม 2556. จาก [https://www.Facebook.com/ RightSaRaDotCom](https://www.Facebook.com/RightSaRaDotCom)
- วิชาการดอทคอม. (2556). ภาพมือที่ผาแต้ม. วันที่สืบค้น 1 สิงหาคม 2556. จาก [http :// www. vcharkarn.com/vblog/98004/2/3](http://www.vcharkarn.com/vblog/98004/2/3)
- ศิริพงษ์ พยอมแย้ม. (2537). เทคนิคงานกราฟิก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.

- Andy Warhol. (2556). **ศิลปะสถาปัตยกรรม** วันที่สี่สิบคั่น 1 สิงหาคม. จาก <http://www.english-online.at/art-architecture>
- Gutenberg Bible. (2556). **คัมภีร์กุเทนเบิร์ก**. วันที่สี่สิบคั่น 1 สิงหาคม 2556. จาก <http://processinprogress.wordpress.com/2011/09/05/gutenberg-religion-and-the-printing-press/>
- Pop Art. (2556). **ศิลปะและบันเทิง**. วันที่สี่สิบคั่น 1 สิงหาคม 2556. จาก <http://destinationtampabay.com/destination-tampa-bay-news/arts-and-entertainment/politics-patriotism-pop-art/>
- Robert Rauschenberg. (2556). **วิกิพีเดีย**. วันที่สี่สิบคั่น 1 สิงหาคม 2556. จาก http://en.wikipedia.org/wiki/Robert_Rauschenberg
- Roy Lichtenstein. (2556). **วิกิพีเดีย**. วันที่สี่สิบคั่น 1 สิงหาคม 2556. จาก http://en.wikipedia.org/wiki/Roy_Lichtenstein
- Robert Indiana (2556). **คอมพิวเตอร์อาร์ต**. วันที่สี่สิบคั่น 1 สิงหาคม 2556. จาก http://qa.leepublicschools.net/qa_Wildcatpub/Middleschool/ComputerArt0910/Art_Grade_7/Gr7_MC_Indiana/MC_INDIANA.html
- RockPainting.(2556) **ถ้าฝ่ามือแดง**. วันที่สี่สิบคั่น 30 กรกฎาคม 2556. จาก <http://www.era.su.ac.th/RockPainting/northeast/tumfhamaudang>